

Formele reactie NRTTO op het wetsvoorstel leeruitkomsten hoger onderwijs

De NRTTO heeft naar aanleiding van de tekst in het wetsvoorstel leeruitkomsten hoger onderwijs een aantal punten van kritiek en ter verbetering opgesteld. Wij staan achter de mogelijkheden die leeruitkomsten bieden. Echter, wij zijn van mening dat het huidige voorstel gebaseerd is op voorbarige conclusies en in de formulering te weinig ruimte biedt. Tevens biedt het onvoldoende bescherming tegen het risico op bekostigd modulair studeren. Met dit wetsvoorstel worden leeruitkomsten in de wet verankerd zonder dat op basis van harde gegevens is aangetoond dat het werken met leeruitkomsten leidt tot meer instroom. Dit in combinatie met de constatering dat het experiment vraagfinanciering nog volgt en er al veel mogelijk is qua flexibel onderwijs leidt ons tot de conclusie dat als deze wet wordt ingevoerd er meer bewijslast nodig is. Daarom adviseert de NRTTO om te wachten met het verankeren van leeruitkomsten in de WHW.

1: De conclusies ten grondslag aan het wetsvoorstel leeruitkomsten worden onvoldoende ondersteund door de gegevens uit de eindevaluatie

De onderzoeksvraag achter het experiment leeruitkomsten was te onderzoeken of meer flexibiliteit en vraaggerichtheid van het deeltijd hoger onderwijs voor volwassenen leidt tot een verhoging van de toegankelijkheid en een vergroting van de aantrekkelijkheid van dit onderwijs en daardoor leidt tot een aantoonbaar grotere deelname van volwassenen aan het deeltijd hoger onderwijs en evenredig meer gediplomeerden.

In samenhang met het experiment leeruitkomsten werd via het experiment vraagfinanciering onderzocht in hoeverre vraagfinanciering in combinatie met mogelijkheden voor een flexibeler aanbod daadwerkelijk leidt tot een meer vraaggericht en aantrekkelijker aanbod van goede kwaliteit. Dit alles voor redelijke prijzen, voor werkzoekenden, werkenden en werkgevers, met als gevolg een hogere investeringsbereidheid bij werkgevers en werkenden, en een hogere deelname en diplomering.

De combinatie van deze twee experimenten bracht een nieuwe dynamiek aan zowel de kant van het onderwijsaanbod (leeruitkomsten) als aan de vraag van de (potentiële) studenten (vraagfinanciering). Deze twee experimenten zouden gezamenlijk worden onderzocht. Uiteindelijk is het experiment vraagfinanciering in 2019 ingeperkt en grotendeels uit het onderzoek met leeruitkomsten verwijderd. Mede hierdoor is het niet meer goed mogelijk om te bepalen wat de resultaten zijn van de experimenten. Dit blijkt ook uit de eindevaluatie van ResearchNed; *er is geen sprake van een aantoonbaar causaal verband tussen het experiment leeruitkomsten en de doelstelling van een verhoogde instroom in het hoger onderwijs.*

Advies NRT0: Stel de invoering uit tot er een gemeenschappelijke eindevaluatie is van de experimenten leeruitkomsten en vraagfinanciering.

2. De experimenten leeruitkomsten en vraagfinanciering horen bij elkaar, doe daar recht aan

In 2019 is besloten om geen nieuwe instroom toe te laten tot het experiment vraagfinanciering. De redenen van het ministerie van OCW daarvoor waren tweeledig: ten eerste zag het ministerie geen meerwaarde in het nog langer door laten lopen van het experiment omdat de verwachting was dat er weinig nieuwe inzichten uit voort zouden komen. De tweede reden was het hoge prijskaartje: de geormerkte budgetten gingen er snel doorheen. De NRT0 stelt vast dat het feit dat de budgetten zo snel opraakten een sterke indicatie is dat deze regeling veel werd gebruikt door studenten en daardoor bijdroeg aan de originele doelstelling van het experiment. Door vraagfinanciering in te perken en los te koppelen van leeruitkomsten is het experiment onvoldragen en is er te weinig feitelijk bewijs voor de effectiviteit.

Advies NRT0: heropen het experiment vraagfinanciering en laat deze parallel lopen met het experiment leeruitkomsten, eindigend in een gezamenlijke eindevaluatie.

3: Inhoudelijke kritiepunten op de wetstekst en de daarin gebruikte begrippen

Ten eerste is er al veel meer mogelijk qua flexibel onderwijs met de huidige tekst in de WHW. De toevoegingen die middels het wetsvoorstel leeruitkomsten worden vastgelegd bieden geen versterking of verbetering voor instellingen om hun onderwijs anders in te richten. Er wordt een meer flexibele mal gemaakt voor onderwijsinstellingen middels eenheden van leeruitkomsten, maar deze wijkt uiteindelijk niet fundamenteel af van onderwijseenheden, waardoor het beoogde doel niet wordt bereikt. De wetstekst moet zodanig worden aangepast dat de instellingen ruimte krijgen om hun onderwijs naar eigen inzicht in te richten en aan te bieden.

Ten tweede zijn wij van mening dat de examencommissie geen directe rol kan hebben bij het valideren van leeruitkomsten. Wij raden aan om de examinator daarvoor verantwoordelijk te stellen en de examencommissie verantwoordelijk te laten zijn voor haar taak: het borgen van de kwaliteit van het valideringsproces.

Advies NRT0: herformuleer de verantwoordelijkheden die aan de examencommissie worden toebedeeld rond validering.

4: Waarborgen in de wetstekst m.b.t. de risico's op bekostigd modulair studeren

De NRT0 maakt zich zorgen over het risico op bekostigd modulair studeren. Door het bestaan van aanschuifonderwijs aan bekostigde instellingen is het al lastiger geworden voor de Inspectie van het Onderwijs om te controleren of het gelijke speelveld tussen bekostigde en niet-bekostigde instellingen wordt gehandhaafd. Het wetsvoorstel leeruitkomsten maakt het nog makkelijker voor studenten om zich bij bekostigde instellingen flexibel in te schrijven (qua aantal studiepunten en studielast), waarbij het toezicht op de verplichting van diplomagericht studeren moeilijk te realiseren is. Bovendien staat een volgend experiment op de agenda om in de WHW verankerd te worden: het experiment flexstuderen. Bij dit experiment betalen studenten voor het aantal studiepunten waarvoor zij zich inschrijven. De NRT0 maakt zich zorgen om de glijdende schaal die mogelijk zal plaatsvinden aangaande het voorkomen van bekostigd modulair studeren, wat begint met leeruitkomsten. In de Memorie van Toelichting van deze wet is weliswaar aangegeven dat leeruitkomsten alleen zijn toegestaan binnen diplomagerichte opleidingen, maar er is niets opgenomen over hoe bekostigd modulair studeren wordt tegengegaan.

Advies NRT0: neem in de wetstekst op dat bekostigd modulair studeren niet is toegestaan en geef aan dat de Inspectie van het Onderwijs hier op handhaaft.

5. Microcredentials in de Memorie van Toelichting

Microcredentials worden in de Memorie van Toelichting van het wetsvoorstel gebruikt als argument vóór het aanpassen van de wet. Terwijl microcredentials (nog) geen formele status bezitten in het Nederlands stelsel van hoger onderwijs. De NRTO is van mening dat microcredentials op zichzelf geen argument bieden voor het verankeren van leeruitkomsten in de WHW.

Advies NRTO: schrap dit onderdeel uit de Memorie van Toelichting.